

УДК 811.161.2'373.6'373.2-112'0

Марія ДЕМЧУК

НАЙДАВНІШІ УКРАЇНСЬКІ ОЙКОНИМИ ВІДАНТРОПОНИМНОГО ПОХОДЖЕННЯ: ПИТАННЯ ЕТИМОЛОГІЇ

Стаття присвячена етимологічному дослідженню найдавніших, в основному, праслов'янського походження відантропонімих назв українських населених пунктів (ойконімів). Через відсутність достовірних документальних свідчень про походження назви того чи іншого населеного пункту їх етимологізацію здійснюємо на підставі лінгвістичних даних, які впливають із загальноприйнятих в ономастиці принципів їх аналізу.

Ключові слова: ойконім, антропонім, етимологія, писемна згадка, імена-композиції, відкомпозиційні імена, антропоніміон, народна етимологія.

© М. ДЕМЧУК, 2018

Загальновідомо, що назви населених пунктів, зокрема, несуть у собі ту чи іншу інформацію, не засвідчену жодними іншими джерелами — ні писемними пам'ятками, ні народною пам'яттю — усними переказами чи фольклором. Тобто, в таких випадках ці назви є єдиним незамінним джерелом, основується на якому, можна робити певні теоретичні побудови, аргументувати ті чи інші концепції, гіпотези чи твердження, особливо в питаннях встановлення прабатьківщини слов'ян, локалізації окремих слов'янських племен, взаємодіявання з іншими народами. Неоціненну інформацію дає цей матеріал і для глибокого вивчення історії населення, колонізаційних чи переселенських рухів населення, розвитку народного господарства і народних промислів, ремесел тощо.

В цьому плані слід відзначити також, що переважаюча більшість ойконімів — це, крім того, своєрідні пам'ятки мови, в питанні вивчення народного іменника (чи антропонімікону) наших предків.

Адже відомо, що з усіх лексичних засобів, з яких від найдавніших часів черпалися слов'янські ойконіми, чільне місце належить антропонімам. Думку цю в різні часи висловлювали немало дослідників. Її дотримувався, посилаючись на провідного чеського дослідника Ф. Палацького, і відомий український мовознавець-ономаст М.Л. Худаш, який вважав, що «більшість слов'янських ойконімів — це генетично відантропонімі утворення» [13, с. 13]. Явище це, на думку М.Л. Худаша, має відоме соціально-історичне і соціально-економічне мотивування, яке полягає в тому, що вже із зародженням патріархальних, а потім, особливо, родоплемінних відносин сформувався і глибоко вкоренився в суспільному побуті звичай іменувати роди за іменами їх патріархів чи родоначальників, звідки й беруть свій початок у слов'янській ойконімії патронімічні і так звані родові назви типу укр. *Сновидовичі* (< *Сновидъ*), *Унятичі* (< *Унята*), *Добростани* (< *Добростанъ*) [13, с. 14].

Особливо продуктивним стає відантропонімічне творення ойконімів з розвитком феодальних відносин, коли масово виникають самі населені пункти і в той же час масово іменуються від особових назв їх засновників або власників. В епоху раннього феодалізму, до прийняття слов'янами християнства, слов'янські відантропонімі ойконіми творилися, як правило, виключно від слов'янських автохтонних

особових власних імен¹, причому від усіх трьох відомих їх класифікаційних різновидів — **імен-комполит**, напр. ННП *Борислав* (м. о. п. Льв) < ОН *Бориславъ*; ННП *Доброгостів* (Др. Льв) < ОН *Доброгостъ*; ННП *Добромиль* (С.С. Льв); ННП *Добромишль* (Мон. Тр.) < ОН *Добромисль*; **відкомполитних імен**, напр. ННП *Богутин* (Зол. Льв) < ОН *Богута*, суф. утв. на **-ута** від вихідного *Богъ* < *Богуславъ*, *Богухвалъ* та ін.; ННП *Будилів* (Сн. ІФ) < ОН *Будило*, суф. утв. на **-ило** від вихідного *Будъ* < *Будимиръ*, *Будивой* та ін.); **відапелятивних імен**, напр. ННП *Конятин* (Пут. Чрв.) < ОН *Конята*, суфіксального утворення на **-ата** від апелятива *конь* «кінь»; ННП *Куличків* (Сок. Льв.) < ОН *Куличокъ*, суф. утв. на **-окъ** від ОН *Куликъ*; (пор. загальну назву «кулик»).

Більшість українських ойконімів, утворених від слов'янських автохтонних особових власних імен, засвідчується писемними пам'ятками XIV—XV чи й навіть XVI—XVII ст., хоча виникли вони, якщо виходити з певних топонімічних і антропонімічних закономірностей і особливостей, значно раніше. Перша писемна згадка про той чи інший населений пункт тільки в рідкісних випадках засвідчує факт його виникнення. Насправді ж, той чи інший конкретний населений пункт як такий міг уже існувати навіть цілі століття до часу його першої фіксації у пи-

семній пам'ятці. Крім того, відомо також, що далеко не всі середньовічні писемні пам'ятки, в яких могли бути засвідчені назви населених пунктів тієї або іншої території, дійшли до нашого часу. Особливо мізерні свідчення про заселення нашої країни в цілому «зберегла нам писемність княжих часів до XIV ст., коли не велися ще жодні державно-адміністративні майново-поземельні люстрації, ні т.зв. гродські та земські актові книги [15, с. 18]. Отже, на думку цього автора «вже навіть з цих голих фактів логічно випливає висновок, згідно з яким, напевно, багато назв населених пунктів, уперше писемно засвідчених щойно в XIV—XV ст., чи навіть і в XVI ст., насправді існували вже десь у глибоку епоху Київської Русі та Галицько-Волинського князівства» [15, с. 18].

Із названих трьох класифікаційних різновидів слов'янських автохтонних імен найпомітніший слід у назвах українських населених пунктів (ойконімів) залишили відкомполитні імена, утворені шляхом усіх популярних в слов'янській антропонімії способів скорочення імен-комполит — афери, синкопи і апокопи; усіх популярних у ній словотворчих моделей — суфіксальних, префіксальних, суфіксально-префіксальних і утворень із запереченням **не-**. Найбільш численні з них — це безсуфіксні усичення на міжкомполитній межі і різноманітні суфіксальні форми, утворені від них.

Явище це не випадкове. Особливості і етапи історичної динаміки всіх трьох названих класифікаційних різновидів слов'янських автохтонних імен не були однакові, тому і не однаково відображені в українській ойконімії. Найбільш давня категорія антропонімів — імена-комполити внаслідок своєї довготи і громіздкості ще в праслов'янський період підлягали різним видам скорочень, що спричинилося до звуження їхнього сортименту; вживання їх все помітніше йшло по низхідній лінії [1, с. 34—53]. За рахунок звуження сортименту імен-комполит значно розширювався сортимент похідних від них різних типів відкомполитних скорочень, які, можна припускати, вже в глибоку давнину в народних масах сприймалися як готові самостійні імена поза всяким зв'язком з відповідними іменами-комполитами, від яких вони у свій час виникли. Цьому сприяла співзвучність або збіг відкомполитних утворень з апелятивами (загальними назвами) чи апелятивними ко-

¹ А вже з прийняттям слов'янами християнства та запровадженням суворого церковного припису хрестити кожного новонародженого і давати йому при цьому церковно-християнське ім'я згідно із святцями чи церковним календарем, сприяв тому, що християнські особові власні імена скоро стали панівними і в народному побуті. В міру слов'янської адаптації церковно-християнських імен почали продуктивно творитися ойконіми і від цього виду антропонімів, причому від усіх виявлених різновидів цих імен — канонічних у їх вихідній формі та різних народно-адаптованих варіантів, як: а) утворення на ***-јь (-ја, -је)**, тобто в сучасній українській мові — це ойконіми типу *Данільче*, *Демиче*, *Михальче*, *Остап'є*, *Яремче* і т. ін.; б) усі ойконіми патронімічного характеру на **-ичі** типу *Ганичі*, *Йоничі*, *Олексичі*, *Хомичі* і т. п.; в) ойконіми — назви сіл, а не хуторів — посесиви на **-овъ (> -ів)**, **-ово**, **-инъ**, **-ино** типу *Агово*, *Арданово*, *Арламів*, *Волтушова*, *Давидів*, *Лоева*, *Лолін*, *Олецин*, *Пронятин*, *Стратин*, *Химчин* та ін.; г) патронімічні ойконіми на **-о(е)вичі** типу *Ганьковичі*, *Глібовичі*, *Єлиховичі*, *Зашковичі*, *Корналовичі*, *Трушевичі* та ін.; д) патронімічні назви на **-овци (> -івци)** типу *Беньківці*, *Микулівці*, *Оршівці* та ін. [2, с. 379—382; 3, с. 633—638].

реними основами, внаслідок чого з ними асоціювалася і їх сигніфікація. Врешті-решт, це призвело до повного семантичного відриву відкомполітичних імен від імен-комполіти, що, в першу чергу, стосується відкомполітичних утворень, які формально повністю співпали з апелятивами (пор. *Добръ, Жидъ, Любъ, Гневъ* та ін.), а також різних похідних від них суфіксальних утворень типу *Добр-ыня, Жид-ачъ, Жид-ата, Гнев-анъ, Гнев-ушъ* та ін.). У багатьох випадках читачеві, особливо необізнаному з особливостями давньої слов'янської антропонімії та її традиційно складеним антропоніміконом, видаються дивними деякі особові імена, від яких у давнину іменувалися назви населених пунктів. Але факт наявності цих імен часто ще в праслов'янському антропоніміконі підтверджений ґрунтовними дослідженнями провідних учених-ономастів, які довели, що ще в глибокий праслов'янський період слов'яни мали вже цілком сформований в лексичному і структурному відношенні специфічний антропонімікон з характерними фонетико-морфологічними та словотвірними особливостями, збережений у різних слов'янських народів (особливо у південних слов'ян) ще й досі. Проте генеза цих імен у багатьох випадках ще залишається переконливо нез'ясованою, проблематичною і дискусійною. В етимологічному відношенні багато давніх слов'янських імен, що у свій час спричинились до номінації того чи іншого населеного пункту, становить своєрідний генетично непрозорий фонетико-морфологічний структурний тип, який вимагає окремого етимологічного дослідження.

У різних випадках саме ця обставина — нерозуміння походження низки давніх слов'янських імен, засвідчених твірною основою того чи іншого ойконіма, і спричинилася до помилкових, оснований на фантастичних домислах, етимологій. Це стосується цілого ряду не тільки українських, а й, загалом, східнослов'янських назв населених пунктів відантропонічного, відкомполітичного походження. Пор., наприклад, наступні існуючі помилкові етимології назв населених пунктів у книзі Ю.М. Кругляка «Ім'я вашого міста» [7, с. 20—111]. «*Войнилів* — від слів «*війни улов*, на цій території часто велися війни, битви (с. 20—21); «*Гнівань* — назва походить від слова *гнів*. Розповідають, що жителі часто сварились між собою за пасовиська, довго гнівалися один на одного (с. 35); «*Рахів* — від *рахувати*. Мешканці

цього краю ходили пішки з села до села і, щоб знати, яка віддаль між ними, рахували кроками дорозу» (с. 111) та ін.; так само в праці білоруського автора В.А. Жучкевича «Краткий топонимический словарь Белоруссии» [5, с. 216—246]: «*Любча* — місце шлюбних ритуалів, зустрічей, ігрищ» (с. 216); «*Негино* — південний схил місцевості, що добре нагрівається сонцем» (с. 253); «*Мстиж* — в основі «*міст мостити*» (с. 246).

Насправді ж перелічені ойконіми — це посесивні прикметникові форми, що вказують на приналежність у минулому населеного пункту певній особі, ім'я якої і послужило для його номінації. Їх етимологію слід виводити від відкомполітичних слов'янських автохтонних імен, зокрема, ойконім *Войнилів* — від особового власного імені відкомполітичного походження *Войнило* (<*Воинъ* < *Воиньгъ*); *Гнівань* — від особового імені *Гньванъ* (<*Гньвъ* < *Гньвомиръ* чи *Лютоньгъ* і под.); *Рахів* — від особового імені *Рахъ* (<*Радобудъ* чи *Радославъ* і т. д.); *Любча* — від особового власного імені *Любко* (<*Любъ* < *Любомиръ* чи *Любогостъ* і под.); *Негино* від особового власного імені (*Ньга* < *Ньгъ* < *Ньгославъ* чи *Радоньгъ* і под.); *Мстиж* — від особового власного імені *Мстигъ* (<*Мстигньвъ*). Прикладів таких можна навести багато.

До таких специфічних українських назв населених пунктів, твірні основи яких є співзвучними з відповідними апелятивами, належать також ойконіми з основою **Жид (-а, -и): Жидачів, Жидичин, Жидатичі, Ожидів**, походження яких уже висвітлювалася М.О. Демчук та М.Л. Худашем [13, с. 161—163; 14, с. 103—105]. У регламентованій обсягом цієї статті ставимо за мету подати етимологію цих ойконімів з певними суттєвими доповненнями. У контексті започаткованих згаданими авторами етимологій цілого ряду назв населених пунктів регіону Українських Карпат і Прикарпаття, названі вище ойконіми з основою **Жид (-а, -и)**, як і низка інших, розглядаються за уже розробленою схемою. Як заголовне слово, подається офіційна назва населеного пункту, після чого — його історичні фіксації в історичній діахронії, у різних виявлених варіантах, навіть здеформованих, у супроводі лаконічного пояснення походження ойконіма. У цьому відношенні ми дотримуємося думки їх відантропонічної, а не відапелятивної генези.

Без жодних коментарів заздалегідь відзначимо, що спроби вивести походження українських назв населених пунктів з основою **Жид** (**-а, -и**) від відповідного апелятива (загальної назви **жид** «еврей» чи дієслова **ждати** «очікувати» — про що мова буде нижче) відкидаємо як науково невмотивовані і хибні. На користь цієї думки промовляє наявність у слов'янській антропонімії досить багатого гнізда утворень з основою **Жид-** (**-е, -и, -о**) (пор., напр., д.-р. *Жидиславъ* — Туп. 205; ч. *Zidebor* — Mikl. 63; словін. *Zidislav* — Sv. 98) [1, с. 59], а також різних суфіксальних варіантів цих імен, наведені у праці М. Моршкіна [10, с. 85], як, напр. *Жидило*, *Жидина*, *Жидан*, *Жидата* та ін.

Будучи доповненими ще й відповідними свідченнями зі сфери топонімії, маємо всі підстави твердити, що ця основа, без сумніву, праслов'янська відантропонічна. На давнє, найімовірніше, праслов'янське походження антропонімів з основою **Жид-**, засвідчених ойконімами **Жидачів**, **Жидатичі**, **Жидичин**, **Ожидів**, яскраво свідчить наявність їх у різних слов'янських народів, особливо східно- і південнослов'янських, в ролі особових власних імен.

Жидачів (Львівська обл.). В історичних документах ця назва зазнала істотних змін [14, с. 103]. Перша писемна згадка датується 1164 роком у написанні «із [города] Удеча» [9, с. 286]; 1360 р. — *Zudaczow*, 1375 — *Zudaczow*, 1387 — *Zudaczow*, 1390 — *Zudaczowia*, 1393 — *Zidaczow*, 1394 — *Зоудечовъ*. кін. XIV ст. — *Зудечев*. 1413 — *Зоудечовъ*, 1430 — *Zudaczow*, 1444 — *Zudaczow*, 1448 — *Zidaczow*, 1458, 1465, 1471, 1475, 1487, 1492, 1530, 1533 — *Zyduczow*, 1540 — *Zidaczow*, 1785—1788 — *Zidaczów*.

Це дало підставу місцевим краєзнавцям зробити висновок, що «у Жидачева за всю його історію було близько двадцяти п'яти найменувань» [11, с. 127—128; 12, с. 10—13].

У 1882 р. відомий галицький історик А. Петрушевич висловив гіпотезу, за якою назва *Жудечев* румунського походження від «*жудечу*», а первісно — латинською «*юдекс*» — *суддя*. Мабуть, услід за ним й львівський історик В.Ф. Інкін, що був прихильником гіпотези так званої «волоської колонізації» в Українських Карпатах та Галицькому Підгір'ї, вважав місто *Жидачів* центром судового округу. М.Т. Янко встановив, що сучасна назва міста закрі-

пилася з XVII ст. Автор наводив також народний переказ, згідно з яким, тут проходив торговий шлях, а купці нібито довго *ждали* перевозу через р. Стрий. «Звідси ніби й пішла назва *Ждачів*, яка пізніше видозмінилася на *Жидачів*» [16 с. 57]. Проте, на нашу думку, найбільш науково обґрунтованим є дослідження генези назви міста, що належить сучасному українському мовознавцеві М.Л. Худашу. Передусім, цей вчений звернув увагу на науково виправдану думку історика І.П. Крип'якевича, «згідно з якою зворот у літопису *из Удеча* треба читати як *из Зудеча*», позаяк «факт передачі на письмі однією літерою збігу кінцевого приголосного звука попереднього слова з початковим наступного в суцільнорядковому, нерозчленованому написанні тексту в давній східнослов'янській писемності відомий...» [14, с. 104]. Назву *Жидачів* автор вважає посесивом на **-овь** від особової назви *Жидачъ*. За структурою, на думку цього автора, це відантропонічне, відкомполітичне утворення, яке виникло шляхом усичення слов'янських автохтонних особових власних імен-композитів з препозитивним компонентом **Жид** (**-и, -е, -о**), як *Жидиславъ* (*Жидеславъ*), *Жидоборъ*, *Жидомир*, які розвинулися від праслов'янських *Сьдеславъ*, *Сьдборъ*, *Сьдемиръ*. Отже, думка М.Л. Худаша про розвиток назви *Жидачів* із попередньої *Зудчъ* видається нам найбільш вірогідною.

Дослідження М.О. Демчук підтверджує досить широке розповсюдження у побуті українців та інших слов'янських народів імен з компонентом **Жид-** досить розповсюджене давньоруське *Жидата*; українські *Жидко*, *Жидченя*, *Жидовичи*; болгарські *Жидяга*, *Жидо*; хорватські *Židaj*, *Židek*, *Židoj*; польські *Żydek*, *Żedko*; чеські *Židek*, *Židon* [1, с. 74].

Жидатичі (теп. с. Гамаліївка Пустомитівського р-ну Львівської обл.). У писемних джерелах згадується під 1405 р. в написанні *Zydaticza*, під 1419, 1491, 1515, 1649 — *Zydatycze*, під 1578 *Zidaticze*, під 1785—1788 — *Żydatycze*, під 1908 — *Жидатичі*. Дослідники, які ґрунтовно досліджували генезу назв населених пунктів на **-ичі** (<*itji), майже одностайно висловлювалися, що виникнення цих назв переносить нас у глибоку давнину і пов'язане з родовим ладом [6, с. 64; 8, с. 131—150]. На думку О.А. Купчинського «виникнення патронімічних назв на **-ичі** відноситься до часу родового співжиття людей... у ранні часи у перших патріархальних

общинах, які не вели постійного осілого життя одна і та ж назва, утворена від імені батька-родоначальника, поширювалася на всіх нащадків і переходила без жодних змін із покоління у покоління» [8, с. 131]. Ця назва — первісно патронім на **-ичи** (> **-ичі**), що так само походить від особової назви *Жидата*. Буквально населений пункт, який населяли *жидатичи*. Пор. імена аналогічної словотворчої моделі: *Верб-ята*, *Виш-ата*, *Гал-ата*, *Лад-ята*, *Лип-ята*, *Пут-ята*, *Остр-ята*, *Черн-ята*, *Чорн-ята* [1, с. 99, 139].

Жидичин (Ківерцівський р-н Волинської обл.). Фактично від часу першої писемної згадки (1227) до наших днів назва цього населеного пункту не змінювалась. В усіх писемних джерелах вона зустрічається у формі *Жидичин*. Як і в усіх попередніх випадках, заперечуємо можливість відапелятивної, відетнонімної генези згаданої назви населеного пункту. А.П. Корепанова свого часу признавала, що ця назва є посесивом на **-ин** від антропоніма *Жидичя* [4, с. 59]. Однак жодних підтверджень існування такої староукраїнської особової назви авторка не навела. Те, що назва *Жидичин* є посесивом на **-инь**, сумніву не викликає. Ми переконані, що це утворення виникло шляхом усічення котрогось із імен композитів з препозитивним компонентом **Жид (-е, -и, -о)**- типу *Жидеборь*, *Жидислав*, *Жидомирь*, *Жидославь*, у яких цей компонент є вторинного походження, утворений від первісною **Сьди** — шляхом переходу типу *Сьдиславь* > *Здиславь* > *Ждиславь* > *Жидиславь*.

Ожидів (Буський р-н Львівської обл.). Писемні пам'ятки підтверджують наступні форми вживання цієї назви: 1423, 1431, 1456, 1515 — *Zidow*; 1579 — *Ozidow*, 1785—1788 — *Ozidow* [13, с. 161—163]. Як бачимо, назва початково передавалася на письмі без чільної голосної. Той факт, що варіант *Ожидовъ* уживався в другій половині XVI ст., свідчить про його більш глибоку давність. Тому тут, не залежно від того, коли цей варіант став назвою села *Ожидова*, був він первинним варіантом назви чи вторинним, важливіше з'ясувати його генезис, що в якійсь мірі може навести і на певні асоціації з приводу того, первинний цей варіант стосовно історичних фіксацій у формі *Жидовъ* чи вторинний? Щодо цього генезису, то назва населеного пункту *Ожидів* — виразний посесив на **-овъ** (> **-ів**) від особової назви *Ожидъ*.

Первісне значення «*Ожидовъ* двір або інше». У наявних у нас матеріалах із слов'янської антропонімії особова назва *Ожидъ* не засвідчена. Формально цю особову назву слід розглядати як віддієслівний префіксальний субстантив-зрошення префікса **О-** з коренем **-жид-**, утворений шляхом усічення дієслова *ожид(ати)* із гаданим первісним значенням «*Ожидъ* — той, що кого (що)-небудь *ожидає*, *жде*». Однак така інтерпретація генези особової назви *Ожидъ* в дусі народної етимології не відповідає закономірностям українського (і слов'янського) словотвору в ділянці творення субстантивів розряду «*nomina agentis*». Особова назва *Ожидъ*, на наш погляд, — відантропонімне, відкомполітне самостійне утворення від котрогось із згаданих вище іменкомполіт з компонентом **Жид (-и, -о)**, як *Жидиславь*, *Жидеборь*, *Жидомирь* та ін.

Сформулювати надійні критерії розмежування в загальній масі українських ойконімів генезу їх твірної основи — завдання не з легких і навряд чи у всеохоплюючому аспекті (стосовно застосування до всіх конкретних випадків такого розмежування) практично здійснимо. На наш погляд, в даному випадку може йти мова тільки про критерії, основані на узгальненні яскраво виражених типологічних закономірностей вияву відповідних явищ у загальнослов'янському масштабі.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ МОВ ТА ІНШІ СКОРОЧЕННЯ

- б. — болгарське
- біл. — білоруське
- в нап. — в написанні
- див. — дивись
- д. р. — давньоруське
- за доп. — за допомогою
- м. о. п. — місто обласного підпорядкування
- суф. утв. — суфіксальне утворення
- ННП — назва населеного пункту
- НП — населений пункт
- ОН — особова назва
- п. — польське
- пас. — пасивний
- пд.-сл. — південнослов'янське
- словен. — словенське
- суф. утв. — суфіксальне утворення
- ч. — чеське

СКОРОЧЕННЯ НАЗВ АДМІНІСТРАТИВНИХ ОДИНИЦЬ

Буськ — Буський
 Зол. — Золочівський
 ІФ. — Івано-Франківська
 Льв. — Львівська
 Мон. — Монастирський
 Пут. — Путивльський
 Сн. — Снятинський
 Сок. — Сокальський
 С.-С. — Старосамбірський

1. Демчук М.О. Слов'янські автохтонні особові власні імена в побуті українців XIV—XVII ст. / М. Демчук. — Київ : Наукова думка, 1988. — 196 с.
2. Демчук М.О. Найдавніші назви населених пунктів Українських Карпат та Прикарпаття, утворені від християнських особових власних імен. Посесиви на *-jъ (-ja, -je) / М. Демчук // Народознавчі Зошити. — 1999. — № 3. — С. 379—383.
3. Демчук М.О. Ойконімія як джерело дослідження антропонімії (на матеріалі українських карпатських та прикарпатських назв населених пунктів, утворених від християнських особових власних імен / М. Демчук // Народознавчі Зошити. — 1998. — № 6. — С. 633—638.
4. Етимологічний словник літописних географічних назв Південної Русі. — Київ : Наукова думка, 1985.
5. Жучкевич В.А. Краткий топонимический словарь Белоруссии / В. Жучкевич. — Минск : Изд-во Белорусского ун-та, 1974. — 447 с.
6. Кочубинський А.А. Территория доисторической Литвы / А. Кочубинський // Журнал Министерства народного просвещения. — 1987. — № 1. — С. 60—94.
7. Кругляк Ю.М. Ім'я вашого міста / Ю. Кругляк. — Київ : Наукова думка, 1978. — 150 с.
8. Купчинський О.А. Найдавніші слов'янські топоніми України як джерело історико-географічних досліджень: Географічні назви на —ичі / О. Купчинський. — Київ, 1981. — 226 с.
9. Літопис Руський / пер. з давньоруськ. Л.Є. Махновця. — Київ : Дніпро, 1990. — С. 286.
10. Морошкин М.Я. Славянський іменослов, или собрание славянских личных имен / М. Морошкин. — Москва, 1867.
11. Набитович Г. Найменування стародавнього Жидачева / Г. Набитович, І. Набитович. — Дзвін, 1994. — № 4. — С. 127—128.
12. Сислюк І.П. Краєзнавчі пам'ятки Жидачівщини. Ч. II / І. Сислюк. — Жидачів, 1994. — С. 10—13.
13. Худаш М.Л. Походження українських карпатських і прикарпатських назв населених пунктів (відантропонімічні утворення) / М. Худаш. — Київ : Наукова думка, 1991. — 266 с. — (У співавторстві з М.О. Демчук).
14. Худаш М.Л. Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів. Утворення від слов'янських автохтонних відкомполітичних власних імен / М. Худаш. — Київ : Наукова думка, 1995. — 362 с.
15. Худаш М.Л. Назви населених пунктів Українських Карпат. Посесиви на *-jъ (-ja, -je) / М. Худаш // Народознавчі зошити. — 1995. — № 1. — С. 18.
16. Янко М.Т. Топонімічний словник-довідник Української РСР / М. Янко. — Київ : Радянська школа, 1973. — С. 57.

Maria Demchuk

THE MOST ANCIENT UKRAINIAN OIKONIMS OF ANTHROPONYMIC ORIGIN: THE QUESTION OF ETYMOLOGY

The article is dedicated to etymology investigation of the most ancient, mainly of pre-slavic origin, of anthroponomical names of Ukrainian settlements (oikonims). Due to the lack of authentic scriptural testimonies about the origin of the whole range of oiconimic names, its etymology analysis is made on the basis of linguistic data followed by out of general onomastics principles of theirs analysis.

Keywords: oikonim, anthroponym, etymology, folk etymology, scriptural testimony, names-composites, names out of composites origin, anthroponimicone.

Марія Демчук

ДРЕВНИЕ УКРАИНСКИЕ ОЙКОНИМЫ ОТАНТРОПОНИМНОГО ПРОИСХОЖДЕНИЯ: ВОПРОСЫ ЭТИМОЛОГИИ

Статья посвящена этимологическому исследованию древних, в основном праславянского происхождения, отантропонимных названий украинских населенных пунктов (ойконимов). Из-за отсутствия убедительных документальных подтверждений (свидетельств) о происхождении целого ряда названий населенных пунктов их этимологизацию осуществляем на основании лингвистических данных, которые следуют из общепринятых в ономастике принципов их анализа.

Ключевые слова: ойконим, антропоним, этимология, имена-композиции, откомполитные имена, антропонимикон, народная этимология.